

Program wychowawczo–profilaktyczny

**Zespołu Szkół w Raciażu
na rok szkolny 2020/2021**

Program opracowali:

Iwona Dalkiewicz

Andrzej Łopata

Spis treści:

- I. Podstawy prawne programu.
- II. Wstęp.
- III. Wnioski z ankiet.
- IV. Zasoby szkoły.
- V. Charakterystyka środowiska wychowawczo–profilaktycznego.
- VI. Sylwetka absolwenta.
- VII. Cele ogólne.
- VIII. Cele szczegółowe programu.
- IX. Oczekiwane efekty.
- X. Ewaluacja programu.
- XI. Zadania wychowawczo – profilaktyczne oraz harmonogram ich realizacji.

I. Podstawy prawne programu

Podstawę prawną *Programu wychowawczo–profilaktycznego* stanowią następujące dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
- 2) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 59).
- 3) Konwencja o prawach dziecka.
- 4) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
- 5) Art. 60 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148).
- 6) Karta Nauczyciela.
- 7) Statut Szkoły.

II. Wstęp

Współczesna szkoła staje w obliczu dynamicznych zmian, w związku z czym ma do spełnienia ważne zadania, takie jak: zapewnienie uczniom warunków do indywidualnego i wszechstronnego rozwoju dostosowanego do zmieniających się oczekiwań na rynku pracy, wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności umożliwiające dalszą naukę, z jednoczesnym ukierunkowaniem na przyjmowanie aktywnych i odpowiedzialnych postaw w życiu społecznym.

Jednak nie mniej ważne jest istnienie – jako punktu wyjścia – systemu wartości, na których szkoła opiera swoje działania. Ten system wartości musi być w czytelny sposób powiązany z podstawowymi zasadami funkcjonującymi w państwie, które jest członkiem Unii Europejskiej.

Szkoła jako instytucja oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego wspomaga, a nie zastępuje rodziców w złożonym procesie wychowawczym, dlatego też istotne jest podjęcie prawidłowej z nimi współpracy. Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany z myślą o uczniach, uwzględniając oczekiwania rodziców, jak również samych uczniów. Stworzenie go wymagało wskazania obszarów problemowych i zaproponowania konkretnych zadań, które pozwolą na ich wyeliminowanie.

Podstawą opracowania niniejszego programu była przeprowadzona na początku roku szkolnego diagnoza potrzeb z uwzględnieniem systemu wartości.

III. 1. Wnioski z ankiet i ewaluacji na koniec roku szkolnego 2018/2019

Na koniec roku szkolnego 2018/2019 przeprowadzono ankietowanie uczniów, rodziców i nauczycieli. Wyniki uzyskane tą drogą zostały uwzględnione w zmianach *Programu wychowawczo-profilaktycznego* na rok szkolny 2019/2020.

Ewaluacja wykazała, że system wartości uczniów nie uległ znaczącej zmianie. Jedyna zauważalna różnica dotyczy spadku znaczenia wiedzy, a podwyższenia w rankingu znaczenia sprawiedliwości.

System wartości rodziców uległ pewnej zmianie. W miejsce najważniejszej wartości – miłości – pojawiła się prawda. Awansowała tolerancja kosztem dobra. Niepokoi fakt, że w rankingu rodziców wytrwałość znalazła się na ostatnim miejscu. Większość specjalistów zajmujących się rozwojem osobistym twierdzi, że wytrwałość jest najważniejszą cechą warunkującą sukces, jest istotniejsza niż talent.

W *Programie wychowawczo-profilaktycznym* pojęcie wytrwałości wpisane jest w dział *Kultura – wartości, normy, wzory zachowań*, pkt 14.

Podstawową wartością przekazywaną przez nauczycieli jest szacunek. Druga w rankingu – uczciwość – wykazała tendencję spadkową. W przypadku odpowiedzialności spadek jest nieco mniejszy. Natomiast największy spadek dotyczy gotowości do niesienia pomocy. W przypadku tolerancji i uprzejmości wyniki niewiele się różnią. Największy przyrost dotyczy empatii. Bardzo skromny jest natomiast wzrost dotyczący odwagi cywilnej.

Nie zmienił się fakt, iż uczniowie w ogóle nie rozmawiają o wartościach z nauczycielami; tymczasem większość nauczycieli uważa, iż nauczyciel powinien być „przekazicielem wartości”.

Zarówno w diagnozie wstępnej, jak i w ewaluacji zwraca uwagę stosunkowo niski wynik odpowiedzi na pytanie, czy uczniowie dokonują samooceny. W *Programie...* zapis o samoocenie został uwzględniony w punkcie VI. *Sylwetka absolwenta*, podpunkt 27. Do punktu VII. *Cele ogólne* został dopisany akapit poświęcony kompetencjom kluczowym i również samoocenie. Z kolei w punkcie VIII. *Cele szczegółowe programu* pojawiają się punkty 8. i 9., rozwijające kwestie samooceny, kompetencji kluczowych i rozwoju osobistego.

Kolejny segment ewaluacji był ukierunkowany na zbadanie cech powiązanych z relacjami z innymi osobami. Uwzględniono tu również pewne cechy negatywne. W ewaluacji nastąpił znaczący wzrost obecności takich cech, jak: towarzyskość, czynność i dowcip. Wszystkie one są ukierunkowane na budowanie relacji z innymi.

Jeśli chodzi o cechy negatywne, to bardzo znacząco podniósł się wskaźnik kłótniowości, nieco mniej - niecierpliwości. Świadczy to o wzroście braku zahamowań u młodzieży.

Zwraca uwagę spadek odczucia odrzucenia.

Niewielu uczniów ma problemy z postrzeganiem swojego wyglądu.

Istotnym elementem diagnozy i ewaluacji było zagadnienie umiejętności ważnych dla uczniów w perspektywie ich dalszej nauki i pracy. Rodzice uznają za najważniejszą umiejętność przyjmowania odpowiedzialności za swoje postępowanie. Również za bardzo ważne uznają rozwijanie własnych zainteresowań i uzdolnień dzieci, aczkolwiek w ewaluacji nastąpił pewien spadek procentowy. Znaczący spadek nastąpił w przypadku umiejętności przyjmowania odpowiedzialności za swoją dalszą naukę. Jak gdyby dalszy rozwój intelektualny dziecka przestał być dla rodziców kwestią znaczącą.

Zwraca uwagę znaczący wzrost wagi umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób negocjacyjny.

Na podobnym poziomie utrzymała się umiejętność współdziałania w zespole. Większy spadek odnotowano w przypadku umiejętności twórczego rozwiązywania problemów.

Zadziwiający jest spadek znaczenia umiejętności sprawnego posługiwania się językiem obcym, który i tak był na niskim poziomie. To samo dotyczy umiejętności poprawnego posługiwania się językiem polskim.

W tym kontekście przestaje dziwić spadek znaczenia umiejętności działania i funkcjonowania na bazie obowiązujących norm.

Z powyższych informacji wynika, że pedagogizacja rodziców powinna być nie tylko postulatem, ale obowiązkiem. Między szkołą a rodzicami konieczne jest zbudowanie jakichś płaszczyzn komunikacji, w przeciwnym razie proces wychowywania i kształcenia uczniów stanie się nieskuteczny i powierzchowny.

Badano również odczucia dotyczące atmosfery panującej w szkole. Spadek wskaźników dotyczył współpracy nauczycieli i przestrzegania zasad przez uczniów. Natomiast w pozostałych przypadkach pojawiły się wzrosty, czasami znaczące:

- dyrekcja pyta o zdanie w sprawach dotyczących szkoły (80%),
- większość rodziców współpracuje (84%),
- relacje z rodzicami uczniów są dobre (92%).

W obszarze profilaktyki pojawia się również wiele ważnych wniosków i konieczność wdrożenia określonych działań poprzez *Program wychowawczo-profilaktyczny*.

Zdaniem nauczycieli – podobnie jak rodziców - szkoła zajmuje się tak ważnymi kwestiami jak zdrowie i dobre samopoczucie uczniów. W tym zakresie nastąpił przyrost parametru.

Natomiast według uczniów tematyka zdrowotna jest w szkole rzadko poruszana: w diagnozie stwierdzało tak 49% ankietowanych, a w ewaluacji –także 49%.

W tegorocznej wersji *Programu* należy ten element zaakcentować, ale przede wszystkim trzeba zwiększyć częstotliwość realizacji treści zdrowotnych, zwłaszcza na godzinach z wychowawcą.

Wszystkie parametry wskazują na spadek działań podejmowanych przez uczniów w celu poprawy stanu swojego zdrowia. Szkoła powinna podejmować działania prozdrowotne bezpośrednio oddziałujące na uczniów (zawody sportowe, rekreacyjne, wycieczki aktywizujące fizycznie, ...).

Zdaniem rodziców i nauczycieli dwa podstawowe zagrożenia dla funkcjonowania rodzin uczniów dotyczą przemocy domowej i alkoholizmu.

Nauczyciele w większym stopniu niż rodzice dostrzegają problem bezrobocia.

Za najmniej istotny problem dla funkcjonowania rodzin obie grupy uznają niskie dochody.

We wstępie do *Programu wychowawczo-profilaktycznego* jest wzmianka o problemie alkoholizmu i przemocy domowej, natomiast w harmonogramie działań to zagadnienie pojawia się w dziale *Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych* w formie rozwiniętego punktu do realizacji przez cały rok. W szczególny sposób problem uzależnień powinien być podejmowane przez wychowawców w sposób cykliczny i dostosowany do rozpoznania wychowawcy w swojej klasie.

Bardzo wnikliwie zbadano problem uzależnień występujących lub mogących wystąpić u uczniów. Po zsumowaniu danych dotyczących narkotyków i dopalaczy okazuje się, że jest to największe zagrożenie. Na drugiej pozycji plasuje się alkohol, a na trzeciej – uzależnienie od Internetu i telefonu. Dotyczy to diagnozy i ewaluacji 2019. Należy więc podjąć szczególnie intensywne działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, alkoholu oraz Internetu i telefonu.

Rodzice potwierdzają, że ich widzenie problemu jest analogiczne. Wg rodziców szkoła powinna się zająć w pierwszym rzędzie problemem uzależnień od narkotyków i dopalaczy oraz alkoholu.

Problem wyłudzeń i kradzieży jest dostrzegany w minimalnym stopniu.

III 2. Wnioski z ewaluacji programu realizowanego w roku szkolnym 2019/2020

W opinii nauczycieli *Program wychowawczo-profilaktyczny* jest dokumentem bardzo przydatnym do pracy wychowawczej i profilaktycznej – tak twierdzi 55% ankietowanych. 42% jest zdania, że jest to dokument częściowo przydatny do pracy wychowawczej i profilaktycznej. Tylko jedna osoba stwierdziła, że *Program ...* jest dokumentem koniecznym, ale zbędnym i że nie wnosi on niczego do pracy szkoły.

W opinii uczniów **działania prozdrowotne** prowadzone w szkole w ubiegłym roku szkolnym miały istotny wpływ na wzrost ich świadomości w tym zakresie (30%). Jednak 42% respondentów stwierdziło, że działania prozdrowotne miały tylko częściowy, niewielki wpływ na ich postawy prozdrowotne. W opinii 28% ankietowanych działania w tym zakresie nie miały na nich żadnego wpływu.

W tym kontekście młodzież lepiej oceniła działania profilaktyczne w zakresie uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, Internetu i telefonu. W opinii 48% uczniów nastąpił wzrost świadomości w tym zakresie, a podejmowane działania przyniosły efekt. Na częściowy wpływ wskazało 25% respondentów, natomiast 27% ankietowanych stwierdziło, że podejmowane działania nie przyniosły w ich przypadku żadnego efektu.

W opinii rodziców szkoła organizowała wiele działań propagujących zdrowy styl życia i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka (57%). Tylko 15% twierdzi, że szkoła podejmowała

w niewielkim zakresie tematykę prozdrowotną i nie miało to większego wpływu na rozwój dziecka. Nie było ani jednej ankiety, w której pojawiłoby się stwierdzenie, że szkoła nie podejmowała tematyki dotyczącej zdrowia. Natomiast 28% nic nie wie na ten temat.

41% nauczycieli twierdzi, że uczniowie – dzięki realizacji działań prozdrowotnych w szkole - uświadomili sobie znaczenie dbania o zdrowie i w większym stopniu zwracali uwagę na kwestie zdrowotne. W opinii 59% działania prozdrowotne prowadzone w szkole wpłynęły na uczniów tylko częściowo, w niewielkim stopniu. Natomiast nikt nie wyraził przekonania, że działania prozdrowotne prowadzone w szkole nie miały żadnego wpływu na uczniów.

W przypadku **działań profilaktycznych** dotyczących wszelkiego rodzaju uzależnień 64% rodziców uważa, że szkoła organizowała wiele działań i miało to korzystny wpływ na rozwój dziecka. Tylko 17% twierdzi, że szkoła podejmowała w niewielkim zakresie tematykę dotyczącą profilaktyki uzależnień i nie miało to większego wpływu na dziecko. Jedna osoba stwierdziła, że szkoła nie podejmowała tej tematyki. Natomiast 17% nic nie wie na ten temat.

36% nauczycieli stwierdziło, że dzięki realizacji *Programu ...* uczniowie uświadomili sobie znaczenie zagrożeń wynikających z uzależnień. Większość uznała, że działania w zakresie profilaktyki uzależnień prowadzone w szkole wpłynęły na nich tylko częściowo, w niewielkim stopniu (61%). Tylko jedna osoba uznała, że działania w tym zakresie nie miały żadnego wpływu na postawy uczniów wobec problemu uzależnień.

Istotny wpływ na realizację *Programu wychowawczo-profilaktycznego* miała sytuacja pandemiczna i wynikająca z niej konieczność przejścia na nauczania zdalne. W związku z powyższym w roku szkolnym 2020/2021 pojawia się konieczność uwzględnienia doświadczeń zdobytych w nowej sytuacji, gdyż może nastąpić powrót do nauczania zdalnego.

Z konsultacji przeprowadzonych z wychowawcami wynika, że bardzo istotnym problemem wychowawczym – mającym wpływ na procesy dydaktyczne – jest wypracowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój, samodzielności pracy uczniów i umiejętności wykorzystywania zasobów cyfrowych. Wychowawcy potwierdzają, że na te kwestie zwracają również uwagę rodzice.

III.3. Wnioski z badań diagnostycznych przeprowadzonych we wrześniu 2020 r.

Ankiety zostały przeprowadzone przy użyciu formularzy Google, które zostały udostępnione wszystkim uczniom, rodzicom i nauczycielom. Ankiety wypełniło 196 uczniów (41%), 124 rodziców (26%) i 40 nauczycieli (85%).

Z ankiet przeprowadzonych wśród rodziców wynika, że system wartości uczniów, rodziców i nauczycieli jest w dużej mierze zbieżny, co ilustrują poniższe dane statystyczne. Jeśli pojawia się znacząca różnica – tak jak w przypadku przyjaźni – jej przyczyny mają charakter naturalny. Nic więc

dziwnego, że w hierarchii wartości młodzieży znajduje się ona na trzecim miejscu, natomiast w rankingu wartości rodziców i nauczycieli – odpowiednio na szóstym i dziewiątym miejscu.

System wartości uczniów: **prawda (73%), zdrowie (67%), przyjaźń (63%), tolerancja (60%), miłość (59%),** lojalność (51%), szczęście (45%), dobro (36%), wytrwałość (25%), odwaga (22%), wiara (21%), powodzenie materialne (12%), inne (0,5%).

System wartości rodziców: **prawda (87%), zdrowie (80%), tolerancja (66%), miłość (65%), dobro (48%),** przyjaźń (40%), lojalność (39%), wiara (33%), szczęście (29%), odwaga (22%), wytrwałość (22%), powodzenie materialne (3%), inne (0%).

System wartości nauczycieli: **prawda (87%), miłość (77%), zdrowie (72%), dobro (46%), tolerancja (44%),** wiara (33%), szczęście (28%), wytrwałość (23%), przyjaźń (21%), lojalność (18%), odwaga (18%), powodzenie materialne (5%), inne (3%).

Wśród zagadnień analizowanych diagnozą pojawiła się kwestia sportu jako istotnego czynnika wpływającego na rozwój fizyczny i stan zdrowia młodzieży. 14% uczniów nie zajmuje się w ogóle sportem w jakiegokolwiek formie, z wyjątkiem udziału w zajęciach wychowania fizycznego. 25% poświęca na sport mniej niż godzinę, więc praktycznie 39% uczniów odrzuca aktywność jako świadomy sposób na dbanie o swoje zdrowie. Wniosek jest taki, że właśnie szkoła powinna poszerzać zakres ofert, które mogą spowodować zainteresowanie młodzieży aktywnością sportową i docelowo ukształtować nawyki służące prawidłowemu rozwojowi fizycznemu. Innymi słowy działania szkoły powinny prowadzić docelowo do ukształtowania mody na sport.

Duża część pytań diagnostycznych dotyczyła uzależnień. Badano między innymi kwestię asertywności uczniów i ich reakcji na propozycje skorzystania z używek.

W przypadku papierosów 52% ankietowanych stwierdziło, że na pewno odmówi ich przyjęcia, 19% - raczej odmówi. Natomiast 9% odpowiedziało, że na pewno skorzysta z propozycji, a 10% - raczej ją przyjmie. 10% nie wie, co zrobi.

W przypadku alkoholu 49% ankietowanych stwierdziło, że na pewno odmówi, 17% - raczej odmówi. Natomiast 5% odpowiedziało, że na pewno skorzysta z propozycji, a 9% - raczej ją przyjmie. 17% nie wie, co zrobi.

Wniosek jest taki, że powinny być podejmowane działania zaszczepiające umiejętność asertywnej odmowy sięgania po papierosy i alkohol.

91% badanych deklaruje, że odmówi przyjęcia leków w celu odurzania się. Jedna osoba stwierdziła, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz dwie osoby – raczej ją przyjmą.

W przypadku małej porcji dopalaczy 94% badanych deklaruje, że odmówi ich przyjęcia. Jedna osoba stwierdziła, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz jedna – raczej ją przyjmie.

Asertywność zmniejszyła się w przypadku marihuany/haszyszu: 85% badanych deklaruje, że odmówi przyjęcia. Pięć osób stwierdziło, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz siedem – raczej ją przyjmie.

W przypadku innych narkotyków 93% badanych deklaruje, że odmówi ich przyjęcia. Jedna osoba stwierdziła, że na pewno taką propozycję przyjmie oraz jedna – raczej ją przyjmie.

Pytano ankietowanych o przyczyny sięgania po środki uzależniające. Wyniki pokazuje poniższe zestawienie:

a) papierosy:

- 55% - nie zgodzi się po nie sięgnąć,
- 13% podaje inne przyczyny (bez ich określania),
- 11% już tak robi i ma na to ochotę,
- 10% - przez ciekawość,
- 6% - dla poprawy humoru, lepszego nastroju,
- 3% - z powodu problemów - to pomaga,
- 2% odpowiedziało: „Żeby mnie dalej lubili lub nie wyśmiali”.

b) alkohol:

- 57% - nie zgodzi się sięgnąć po alkohol,
- 18% - dla poprawy humoru, lepszego nastroju,
- 9% podaje inne przyczyny (bez ich określania),
- 7% już tak robi i ma na to ochotę,
- 6% - przez ciekawość,
- 2% - z powodu problemów - to pomaga,
- 1% odpowiedziało: „Żeby mnie dalej lubili lub nie wyśmiali”.

c) marihuana/haszysz:

- 87% - nie zgodzi się sięgnąć,
- 6% - dla poprawy humoru, lepszego nastroju,
- 5% - przez ciekawość,
- 1% już tak robi i ma na to ochotę,

W przypadku leków zażywanych w celu odurzania się, dopalaczy i innych narkotyków ankietowani deklarują ich odrzucenie, odpowiednio: 95%, 97%, 96%.

Z powyższych danych można wyciągnąć wniosek, że papierosy i alkohol stanowią ogromny problem, a główne parametry świadczące o sile zagrożenia dotyczą braku asertywności i liczby uzależnionych.

IV. Zasoby szkoły

Zadania *Programu wychowawczo–profilaktycznego* zostaną zrealizowane dzięki odpowiednim zasobom szkoły, a są nimi:

- 1) dobrze wyposażone pracownie,
- 2) biblioteka szkolna wzbogacona w ubiegłym roku o liczne nowe pozycje dostosowane do zainteresowań uczniów,
- 3) hala gimnastyczna i boisko sportowe,
- 4) Internet,
- 5) doświadczona kadra pedagogiczna,
- 6) zaproponowane przez nauczycieli zajęcia pozalekcyjne.

Ze względu na wpisane w program cele dotyczące rozwoju kompetencji opartych na technologiach cyfrowych pojawia się konieczność poprawy jakości wyposażenia sal w urządzenia nowszych generacji.

V. Charakterystyka środowiska wychowawczo–profilaktycznego

W skład Zespołu Szkół w Raciążu wchodzi oddziały Technikum oraz Branżowej Szkoły I Stopnia. Większość uczniów wywodzi się z Raciąża oraz okolicznych wsi. Jest to młodzież ze średnio zamożnych rodzin, ponieważ w tym regionie panuje duże bezrobocie. W środowiskach rodzinnych w większości kształtowane są pozytywne wzorce i właściwy system wartości, co w dużej mierze wspomaga szkołę w jej oddziaływaniach wychowawczo – profilaktycznych. Jednakże pojawiają się również problemy, których skutki są zauważalne w postaci niskiej frekwencji uczniów. Uczniowie opuszczają zajęcia lekcyjne często za przyzwoleniem rodziców.

Wśród innych niepokojących zachowań można wymienić przypadki agresji słownej oraz palenie papierosów. Młodzież wykazuje brak motywacji do nauki.

W środowisku lokalnym występują zjawiska patologiczne, między innymi alkoholizm, przemoc w rodzinach, dlatego też to właśnie szkoła powinna wspomagać rodziców w kształtowaniu prawidłowych postaw.

VI. Sylwetka absolwenta

Model absolwenta Zespołu Szkół w Raciążu został określony z uwzględnieniem specyfiki środowiska lokalnego, w którym funkcjonuje szkoła i z odniesieniami do wartości, z którymi utożsamiają się uczniowie, rodzice i nauczyciele (zob. rozdz. *Wnioski z ankiety*).

Absolwent Zespołu Szkół w Raciążu:

1. potrafi korzystać z różnych źródeł informacji i odpowiednio je wykorzystuje,
2. umie samodzielnie, twórczo i krytycznie myśleć, jest otwarty na nowe pomysły, nowatorskie działania i rozwiązania,
3. rozpoznaje swoje możliwości i znajduje właściwe miejsce w otaczającym go świecie,
4. wierzy w siebie - zna swoje mocne i słabe strony, potrafi pracować nad sobą,
5. potrafi stawiać sobie ambitne cele i je realizować,
6. umie zaprojektować złożone działania, dobierając odpowiednie metody i narzędzia, aby osiągnąć zamierzone efekty,
7. jest odpowiedzialny za planowanie, organizację, ocenianie swojej nauki i zachowania,
8. zdaje sobie sprawę z możliwych następstw swoich działań i gotów jest ponieść konsekwencje za swoje postępowanie i decyzje,
9. jest wrażliwy etycznie i uwzględnia system wartości obowiązujący w jego otoczeniu,
10. umie dokonywać wyboru w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych,
11. szanuje prawo, jest uczciwy - stosuje się do ogólnie przyjętych norm i przepisów w szkole i poza nią,
12. posiada rozległą wiedzę i wysoki poziom umiejętności,
13. postępuje uczciwie w każdej sytuacji, ma trwały system wartości,
14. jest wrażliwy, kulturalny, tolerancyjny, otwarty na potrzeby innych; rozumie, że różnice między ludźmi są czymś normalnym i pożądanym,
15. ma poczucie własnej wartości, jest kreatywny i przedsiębiorczy,
16. dba o zdrowie własne i innych,
17. jest patriotą, szanuje swój kraj, język i tradycje,
18. szanuje inne kultury i toleruje odmienne światopoglądy,
19. zna języki obce i potrafi je wykorzystać w praktyce,
20. rozwija zainteresowania, talenty i pasje,
21. posługuje się sprawnie technologiami cyfrowymi,
22. potrafi w odpowiedzialny i bezpieczny sposób funkcjonować w cyberprzestrzeni,
23. potrafi pracować zespołowo - pełni różne role, aktywnie uczestniczy w planowaniu, organizacji, realizacji i podsumowaniu oraz ewaluacji zadań,
24. przejawia wysoką kulturę osobistą - potrafi odpowiednio ubrać się i zachować w każdej sytuacji; zna i posługuje się sprawnie polszczyzną i nie używa wulgaryzmów,
25. jest gotów podjąć dalszą naukę na studiach wyższych lub dokonać świadomego wyboru dalszej drogi kształcenia, zgodnie z własnymi możliwościami i zainteresowaniami.
26. dokonuje rzetelnej samooceny i potrafi wyciągnąć wnioski służące dalszemu rozwojowi osobistemu.

Ponadto absolwent Technikum i Branżowej Szkoły w Raciążu:

1. jest fachowcem w wybranym zawodzie,
2. chce i potrafi się rozwijać oraz zdobywać nowe kompetencje,
3. jest przygotowany do rozpoczęcia życia zawodowego tak, aby miał szansę odnalezienia się na rynku pracy i we współczesnym modelu funkcjonowania,
4. aktywnie funkcjonuje na rynku pracy, będąc gotowym na nowe wyzwania.

VII. Cele ogólne

Podstawowym celem *Programu wychowawczo-profilaktycznego* jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wychowanie młodzieży zgodnie z wartościami ważnymi dla uczniów, rodziców i nauczycieli, powiązanych z systemem wartości uznawanych w kraju, który jest członkiem Unii Europejskiej. Ponieważ diagnoza wykazała pewne rozbieżności w sposobach postrzegania systemu wartości przed podmioty wpływające na kształt szkoły, istotne będzie harmonizowanie tego systemu w toku dyskusji i zaprojektowanych zajęć.

Istotnym celem programu jest przeciwdziałanie rozpoznanym zjawiskom, takim jak sięganie po narkotyki oraz nadużywanie alkoholu. Mimo że w pierwszym przypadku nasilenie problemu jest niewielkie, ważne jest zapobieganie procesowi narastania tego zjawiska.

Ważnym celem programu jest rozwój kompetencji kluczowych i kształcenie umiejętności samooceny służącej dalszemu rozwojowi osobistemu uczniów.

VIII. Cele szczegółowe programu

Cele szczegółowe programu dotyczą takich zagadnień, jak:

1. Urozmaicenie działań wychowawczych, w celu podniesienia skuteczności oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego (tradycyjne rozmowy i pogadanki wychowawcze powinny być uzupełniane o spotkania z fachowcami, przede wszystkim specjalistami z zakresu psychologii, w tym zwłaszcza psychologii uzależnień).
2. Wdrożenie procesu harmonijności i systematyczności w miejsce przypadkowości i sporadyczności działań wychowawczo-profilaktycznych (bieżące monitorowanie harmonogramu).
3. Wzmocnienie oddziaływania na rodziców jako istotnych partnerów procesów wychowawczo-profilaktycznych.
4. Podniesienie poziomu świadomości zdrowotnej uczniów, zwłaszcza odnośnie wpływu nikotyny, alkoholu i narkotyków oraz dopalaczy na organizm.
5. Uwrażliwienie na negatywne zjawiska i zagrożenia tkwiące w cyberprzestrzeni.

6. Podejmowanie przez wychowawców działań mających na celu otwarcie uczniów na dyskusję o systemie wartości.
7. Wzmacnianie postaw patriotycznych poprzez działania w przestrzeni szkolnej i lokalnej.
8. Systematyczny rozwój kompetencji kluczowych oparty na analizie możliwości uczniów, zasobów szkoły, potrzeb rynku pracy i tendencji rozwojowych współczesnej cywilizacji.
9. Kształcenie u uczniów umiejętności dokonywania precyzyjnej samooceny jako warunku harmonijnego rozwoju osobistego.

IX. Oczekiwane efekty

Realizacja *Programu wychowawczo-profilaktycznego* powinna przede wszystkim przynieść eliminację lub redukcję zagrożeń wskazanych w drodze ankietowania i w sposób oczywisty tkwiących potencjalnie we współczesnej rzeczywistości.

Ważną będzie również ocena dotycząca potwierdzenia, czy rozpoznane w ankietach informacje znajdują potwierdzenie w rzeczywistości szkolnej, gdyż podstawowe narzędzie diagnostyczne, jakim jest ankieta, nigdy nie stanowi gwarancji prawidłowego rozpoznania problemów. Z tego też powodu realizacja *Programu wychowawczo-profilaktycznego* będzie stanowiła narzędzie rozpoznawcze, a ewaluacja powinna przynieść wiele wskazań, które spowodują, że kolejna wersja *Programu* ... przyniesie lepsze efekty wychowawcze.

X. Ewaluacja programu

Program wychowawczo – profilaktyczny Zespołu Szkół w Raciążu poddawany będzie ewaluacji wewnętrznej raz w ciągu roku szkolnego - na zakończenie roku szkolnego. Jej celem będzie zbadanie skuteczności podjętych działań oraz zdiagnozowanie potrzeb, które będą stanowiły podstawę do opracowania *Programu wychowawczo-profilaktycznego* na kolejny rok szkolny.

Metody ewaluacji:

- analiza dokumentacji szkolnej;
- obserwacja;
- rozmowy z Dyrektorem Szkoły, wychowawcami, nauczycielami oraz pracownikiem obsługi;
- sprawozdania wychowawców oddziałów z realizacji zadań wychowawco – profilaktycznych;
- ankieta skierowana do uczniów, rodziców oraz nauczycieli;
- analiza dokumentacji szkolnej;
- obserwacja.

Prezentacja wyników:

- w czasie posiedzenia Rady Pedagogicznej,
- podczas zebrań z rodzicami,
- w czasie godzin z wychowawcą.

XI. Zadania wychowawczo-profilaktyczne oraz harmonogram ich realizacji

Zadania wychowawczo - profilaktyczne	Sposoby i formy realizacji	Odpowiedzialni	Terminy	Uwagi
<i>Zdrowie – edukacja zdrowotna</i>				
1) nabycie umiejętności dostrzegania indywidualnych różnic związanych ze sposobem reagowania na stres,	rozmowy indywidualne, pogadanki, zajęcia warsztatowe	wychowawcy, pedagog	co najmniej raz w semestrze	
2) doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć: dawania i przyjmowania informacji zwrotnej (bez obwiniania innych),	zajęcia integracyjne w klasach pierwszych, godziny z wychowawcą, pogadanki	wychowawcy, pedagog	co najmniej raz w semestrze	
3) rozwijanie umiejętności dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych (samoocena) i planowania ich rozwoju,	rozmowy indywidualne, zajęcia z doradztwa zawodowego, plakaty, ulotki, spotkania z przedstawicielami PPP	przedstawiciel PPP, dyrektor, wychowawcy, nauczyciel – doradca zawodowy	cały rok, według potrzeb, w terminach uzgodnionych z dyrekcją szkoły	
4) doskonalenie umiejętności planowania, organizowania oraz oceniania własnego uczenia się, planowania przyszłości oraz wyznaczania celów i ich realizacji,	zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne, pogadanki wykorzystywanie sposobów mających na celu odzyskanie poczucia wpływu na własne życie, rozmowy indywidualne	wychowawcy, pedagog szkolny	co najmniej raz w semestrze	
5) rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem,	zajęcia integracyjne w klasach pierwszych, godziny z wychowawcą,	wychowawcy, nauczyciele, pedagog dyrektor,	cały rok, według potrzeb	

6) rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznymi doświadczeniami,	godziny z wychowawcą, indywidualne spotkania z pedagogiem	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok, według potrzeb	
7) doskonalenie umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi,	rozmowy z pedagogiem zachęcanie do bycia asertywnym na co dzień	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog, rodzice	cały rok, według harmonogramu kampanii	
8) kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i u osób w swoim otoczeniu,	udział w kampanii „Depresja – porozmawiajmy o niej” – (m.in. pogadanki z uczniami, gazetki tematyczne, rozmowy indywidualne)	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, zaproszeni goście, pedagog	cały rok	
9) doskonalenie umiejętności organizowania zajęć oraz prawidłowego zarządzania czasem,	zachęcanie uczniów do poszerzania wiedzy, uczestnictwa w różnych formach doskonalenia oraz wskazywanie konieczności nauki języków obcych- pogadanki na godzinach z wychowawcą,	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
10) rozwijanie zdolności do oceny własnego potencjału i planowania własnej przyszłości,	organizowanie spotkań z przedstawicielami urzędu pracy, uczelni wyższych itp., przedstawienie przez nauczycieli oferty zajęć pozalekcyjnych, dzięki którym uczniowie rozwijają swoje zainteresowania, pasje			

<p>11) kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju,</p>	<p>rozmowy indywidualne - wspieranie uczniów w poszukiwaniu i dążeniu na drodze rzetelnej pracy, do osiągnięcia celów życiowych wartości ważnych dla znalezienia własnego miejsca w świecie, wspieranie mocnych stron uczniów – dostrzeganie wysiłku wkładanego w pracę przez ucznia, pochwały na forum oddziału, szkoły (wychowawca, dyrektor szkoły)</p>	<p>dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU, pedagog</p>	<p>cały rok</p> <p>co najmniej raz w semestrze, według potrzeb</p>	
<p>12) rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego,</p>	<p>zajęcia integracyjne w klasach pierwszych, pogadanki podczas godziny z wychowawcą, uświadomienie na krzywdę i cierpienie drugiego człowieka oraz motywowanie do udzielania pomocy innym, angażowanie młodzieży w różnego typu przedsięwzięcia, działania w ramach wolontariatu (np. Góra Grosza, WOŚP itp.), akcja krwiodawstwa</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>raz w ciągu roku szkolnego</p>	
<p>13) doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem,</p>	<p>zajęcia warsztatowe podczas godziny z wychowawcą omawianie konkretnych symptomów pojawiających się w sytuacjach stresowych i szukanie metod ich eliminacji, rozmowy indywidualne</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>raz w ciągu roku szkolnego</p>	

<p>14) wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia); zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków,</p>	<p>przedstawianie rodzicom i uczniom różnych form spędzania czasu wolnego, zajęcia warsztatowe - zachęcanie do zdrowego odżywiania się (układanie jadłospisów bogatych w warzywa, owoce oraz zdrową żywność), pogadanki tematyczne podczas godzin z wychowawcą na temat zaburzeń odżywiania (anoreksja, bulimia), gazetki tematyczne, lekcje edukacji prozdrowotnej, lekcje biologii,</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>cały rok cały rok</p>	
<p>15) utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń zdrowia fizycznego,</p>	<p>spotkanie z pielęgniarką szkolną,</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	
<p>16) intensywna dbałość o zdrowie poprzez aktywność fizyczną, prowadzenie działań kreujących modę na sport</p>	<p>rozmowy indywidualne - zachęcanie do wyłożonej pracy podczas zajęć wychowania fizycznego, pogadanki na godzinach z wychowawcą rozwijanie wśród młodzieży zainteresowań różnymi dyscyplinami sportu</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>według potrzeb</p>	
<p>17) rozwijanie postawy odpowiedzialność za swoje działania i decyzje,</p>	<p>rozmowy indywidualne - wspieranie uczniów w podejmowaniu przez nich świadomych i odpowiedzialnych decyzji</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka szkolna</p>		
<p>18) doskonalenie umiejętności w zakresie</p>	<p>rozmowy indywidualne,</p>	<p>wychowawcy</p>		

<p>przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej oraz ochrony i doskonalenia zdrowia własnego oraz innych,</p>	<p>rozmowy podczas godziny z wychowawcą, spotkania z pielęgniarką szkolną</p>		<p>grudzień, kwiecień, według potrzeb</p>	
<p>19) rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami,</p>	<p>zajęcia warsztatowe na godzinie z wychowawcą - kształtowanie umiejętności kontrolowania swoich emocji szczególnie w sytuacjach trudnych</p>	<p>dyrekcja, pedagog szkolny wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>	
<p>20) dążenie do zmiany zachowań zdrowotnych</p>	<p>zajęcia i pogadanki z uczniami, projekcje filmów profilaktycznych, realizacja programu profilaktycznego „ARS- czyli jak dbać o miłość”, „Wybierz życie pierwszy krok”, „Zdrowe piersi są OK”; pedagogizacja rodziców, udział w obchodach Światowego Dnia Zdrowia; obchody Światowego Dnia Walki z AIDS – pogadanki, gazetki tematyczne, solidaryzowanie się z osobami żyjącymi z HIV i AIDS (przypięcie czerwonych kokardek), pogadanki na godzinach z wychowawcą, spotkania ze specjalistami - przeciwdziałanie nałogom (palenie papierosów, picie alkoholu, lekozależność, dopalacze oraz inne środki psychoaktywne, Internet), Dzień bez telefonu- akcja ogólnoszkolna, warsztaty dla wybranych klas</p>	<p>dyrekcja, pedagog szkolny wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>	

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

1) kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia,	rozmowy indywidualne, pogadanki, zajęcia integracyjne w klasach pierwszych	wychowawcy	cały rok, według potrzeb	
2) rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła zainteresowań, wolontariat itp.),	redagowanie gazetki szkolnej, akcje charytatywne, akcje krwiodawstwa	wychowawcy, opiekun gazetki,	cały rok, według potrzeb	
3) kształtowanie prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie,	organizowanie uroczystości i imprez szkolnych (wycieczki, połowinki, Otrzęsiny), przygotowanie Dnia Otwartego w szkole	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele	według potrzeb, zgodnie z harmonogramem	
4) doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron,	podstawy przedsiębiorczości, warsztaty w czasie godzin z wychowawcą	nauczyciele, wychowawcy	cały rok	
5) kształtowanie poczucia własnej wartości,	pogadanki w czasie godzin z wychowawcą, rozmowy indywidualne; rozwój kompetencji uczniów z zakresu wyrażania i przyjmowania pochwał,	wychowawcy	cały rok, według potrzeb	
6) doskonalenie umiejętności zmiany postaw i zachowań poprzez stosowanie asertywnej krytyki,	pogadanki klasowe, rozmowy indywidualne, zajęcia warsztatowe,	wychowawcy, nauczyciele, rodzice	cały rok	

7) rozwijanie umiejętności z zakresu rozwiązywania konfliktów z zastosowaniem negocjacji i mediacji,	rozmowy podczas godzin z wychowawcą, zajęcia integracyjne w klasach pierwszych	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
8) budowanie w klasie bezpiecznego środowiska umożliwiającego koncentrację na nauce,	zajęcia integracyjne w klasach pierwszych	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
9) rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów	zajęcia warsztatowe, godziny z wychowawcą, zajęcia integracyjne w klasach pierwszych	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
10) zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu,	godziny z wychowawcą poświęcone kształtowaniu więzi międzyludzkich, wykorzystywanie form grupowej pracy podczas zajęć lekcyjnych (burza mózgów, dyskusja grupowa), organizacja szkolnej akcji <i>Na niebiesko dla autyzmu</i>	dyrektor, opiekunowie SU, nauczyciele, pedagog	cały rok	
11) rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu auto- prezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska,	opiniowanie przez SU określonych dokumentów szkolnych, proponowanie przez uczniów własnych działań w ramach prac SU	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	

<p>12) doskonalenie umiejętności szukania inspiracji w innych – w celu rozwijania własnej kreatywności,</p>	<p>zajęcie warsztatowe, zajęcia integracyjne, wykorzystywanie podczas zajęć lekcyjnych form pracy, współpraca z lokalnymi instytucjami (np. MCKSiR w Raciążu)</p>	<p>dyrektor, nauczyciele, pedagog</p>	<p>cały rok</p>	
<p>13) kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń; rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, uważności i empatii.</p>	<p>współpraca z lokalnymi instytucjami spotkania warsztatowe z zaproszonymi gośćmi, pogadanki</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, zaproszeni goście</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	
<p>14) wzmacnianie postaw patriotycznych</p>	<p>działania w przestrzeni szkolnej (odpowiedni wystrój, uroczystości); współpraca z Miejskim Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Raciążu (zorganizowanie uroczystości środowiskowej o charakterze patriotycznym).</p>	<p>nauczyciele przedmiotów humanistycznych, dyrekcja, pedagog</p>	<p>głównie w listopadzie, ale także w ciągu roku</p>	

Kultura – wartości, normy, wzory zachowań

1) przygotowywanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań lub dziedzin życia szkoły,	godziny z wychowawcą, respektowanie przestrzegania zasad wynikających ze statutu szkoły	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
2) rozwijanie umiejętności realizacji własnych celów w oparciu o rzetelną pracę i uczciwość,	rozmowy indywidualne, pogadanki, zajęcia warsztatowe, godziny z wychowawcą	wychowawcy, nauczyciele	cały rok, według potrzeb	
3) rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności,	zajęcia warsztatowe, działania Samorządu Uczniowskiego, redagowanie gazetki szkolnej „Bez Tytułu Reaktywacja”	wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU, opiekun gazetki	cały rok	
4) rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych,	udział w uroczystościach państwowych organizowanych z okazji rocznic i świąt narodowych (np.: Święto Niepodległości),	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, rodzice	cały rok	
5) rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji towarzyszących innym oraz umiejętnego reagowania,	wycieczki szkolne, udział w akcjach lokalnych, działaniach w ramach wolontariatu	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele	cały rok, według potrzeb	
6) rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie,	zajęcia integracyjne, zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne, spotkania z przedstawicielami policji	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok, według potrzeb	

7) analiza postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie,	zajęcia integracyjne, zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne, lekcje historii i języka polskiego	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
8) rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego,	godziny z wychowawcą, zajęcia wiedzy o społeczeństwie oraz historii, zajęcia warsztatowe	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
9) rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca,	pogadanki z wychowawcą i nauczycielami	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
10) doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań,	pogadanki z wychowawcą, nauczycielami oraz spotkania z przedstawicielami policji	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	
11) rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur i ich wkładu w rozwój cywilizacji,	zajęcia wiedzy o kulturze, wiedzy o społeczeństwie, wycieczki szkolne	wychowawcy, nauczyciel	cały rok	
12) rozwijanie potrzeby wspólnego działania na rzecz innych osób,	godziny z wychowawcą, zajęcia warsztatowe, udział w akademiach i imprezach szkolnych, Akcja Honorowego Krwiodawstwa, rejestracja DKMS	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
13) rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz postaw,	zajęcia integracyjne, zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne, spotkania z przedstawicielami policji	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	

<p>14) rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalanie potrzeby bycia ambitnym,</p>	<p>udział w projektach szkolnych i ogólnopolskich, praca w Samorządzie Uczniowskim, zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne</p>	<p>nauczyciele, opiekunowie SU</p>	<p>cały rok</p>	
<p>15) rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów,</p>	<p>akcje związane z wolontariatem na terenie szkoły i miasta np.: WOŚP, Szlachetna Paczka, Góra Grosza itp.</p>	<p>dyrektor, nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>	
<p>16) zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psycho-emocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regułami i zasadami,</p>	<p>zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	
<p>17) dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości i odmienności wynikających z różnych przyczyny.</p>	<p>zajęcia historii, wiedzy o kulturze, rozmowy indywidualne, godziny z wychowawcą</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>cały rok, według potrzeb</p>	

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

<p>1) rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych w wymiarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) i behawioralnym (nieużywanie substancji psychoaktywnych),</p>	<p>akcje wychowawcze i profilaktyczne np.: „Wyrwani z Niewoli”, zajęcia warsztatowe, akcje lokalne i ogólnopolskie, pogadanki, spotkania z zaproszonymi gośćmi, przeprowadzenie ankiety diagnozującej problem kontaktów uczniów z substancjami uzależniającymi oraz innymi zagrożeniami cywilizacyjnymi, monitorowanie zachowań uczniów, podejmowanie szybkich i trafnych decyzji przez nauczycieli w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu uczniów; Program profilaktyczny „ARS czyli jak dbać o miłość”</p>	<p>dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog</p>	<p>cały rok</p>	
<p>2) rozwijanie aktywnej postawy w obliczu trudnych życiowych problemów,</p>	<p>zorganizowanie zajęć z ratownikami medycznymi - udzielanie pierwszej pomocy, akcje w ramach wolontariatu o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim</p>	<p>dyrektor, ratownicy medyczni</p>	<p>co najmniej raz w roku</p>	
<p>3) doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby)</p>	<p>organizowanie tematycznych godzin z wychowawcą, spotkań z rodzicami poruszających problem uzależnień, zorganizowanie spotkania z przedstawicielami policji na temat środków psychoaktywnych, wskazanie rodzicom uczniów możliwości skorzystania z pomocy specjalistów w zakresie terapii uzależnień</p>	<p>dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, zaproszeni goście</p>	<p>systematycznie w ciągu roku</p>	

4) kształtowanie umiejętności rozpoznawania manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.),	organizowanie tematycznych godzin z wychowawcą, lekcje wos	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
5) doskonalenie umiejętności dostrzegania konsekwencji zachowań wobec innych,	pogadanki, projekcje filmów na temat podejmowania trafnych i szybkich decyzji w sytuacjach zagrożenia, wykorzystywanie monitoringu wizyjnego, aktywne dyżury nauczycieli podczas przerw lekcyjnych, pogadanki podczas godzin z wychowawcą, rozmowy indywidualne, spotkania z przedstawicielami policji	wychowawcy, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok	
6) stosowanie w praktyce sposobów rekompensowania wyrządzonych krzywd,	zajęcia warsztatowe, rozmowy indywidualne	wychowawcy, pielęgniarka szkolna	według potrzeb	
7) dostrzeganie wyzwań i zagrożeń związanych z pełnieniem nowych ról społecznych,	godziny z wychowawcą, lekcje zawierające ćwiczenia związane z wchodzeniem w określone role społeczne	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	według potrzeb	
8) kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom seksualnym i związanych z nimi problemów,	uświadomienie uczniom konsekwencji ryzykownych zachowań seksualnych – pogadanki z wychowawcą, pielęgniarką szkolną zajęcia informatyki, pogadanki	wychowawcy, nauczyciele, pedagog nauczyciele,	cały rok	

<p>9) zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych,</p>	<p>podczas godzin z wychowawcą, na temat cyberprzemocy oraz świadomego korzystania z portali społecznościowych, ochrona danych osobowych w sieci oraz konsekwencje prawne ich naruszania – spotkanie ze specjalistami, bezpieczne korzystanie z Internetu podczas zajęć</p>	<p>zaproszeni goście, nauczyciele informatyki</p>	<p>cały rok</p>	
<p>10) rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak radzenie sobie ze stresem, poszukiwanie pomocy, rozwiązywanie konfliktów,</p>	<p>rozmowy indywidualne i grupowe podczas godzin z wychowawcą</p>	<p>wychowawcy, pedagog</p>	<p>cały rok</p>	
<p>11) rozwijanie umiejętności dokonywania zmian w myśleniu, postrzeganiu i rozumieniu świata.</p>	<p>warsztaty podczas godzin z wychowawcą, rozmowy grupowe i indywidualne, bieżące rozwiązywanie konfliktów drogą mediacji i negocjacji</p>	<p>wychowawcy, pedagog</p>	<p>cały rok</p>	